

saa godt som umuligt at faa dem til at præstere den nødvendige Kraft. Tilbage bliver der saa Kul, omdannet til Damp. Men nu vide vi ogsaa, at det at bruge Dampkraft er ikke nogen billig Historie, idet Elektriciteten derved bliver noget dyr. Men nu er der paa dette Omraade i den nyere Tid sket en meget stor Opfindelse, idet man har udfundet, at man kan udvinde Gas af Tørv og bruge denne Gas til Kraft, og det viser sig, at Tørv netop indeholder en Mængde Gas, og det viser sig ogsaa, at man der kan fremstille en Kraft, der er langt billigere end Dampkraft, fremstillet ved Kul.

Det kunde mulig have sin Interesse at høre lidt om en Rejse, som jeg sammen med nogle flere for en Tid siden foretog ovre i Sverige for at se paa Elektricitetsværker. Jeg er overbevist om, at det, vi saa derovre, lærte os alle klart at forstaa den store Værdi og Betydning, som Drift af Elektricitetsværker ved Tørvegass har.

Vi vare indbudte af et svensk Ingeniørfirma til at bese nogle Elektricitetsværker, der fornylig vare aabnede derovre, og det første, vi saa, var en elektrisk Bane, der var aabnet fra Helsingborg til Ramløse med en Sidelinie ned til et Fiskerleje, der hedder Råå. Det var ikke noget stort Anlæg og ikke nogen stor Kraftstation; men den elektriske Strøm var dog saa kraftig, at Lokomotiverne kunde trække 15 fuldt ladede Godsvogne af Statsbanernes Type. Vi kørte paa Vognene, og det var en hel Fornøjelse at køre, saa rolig og støt en Gang som disse Vogne havde. Men dernæst besøgte vi Elektricitetsværket nede ved Skabersjö ved Rosslätt. Dette Elektricitetsværk tjente nu ikke til at drive Baner, men til at forsyne et helt Gods med Kraft og Lys. Maskinerne paa dette Elektricitetsværk havde 300 Hestes Kraft. Jeg skal lige gøre Dem opmærksom paa med nogle faa Tal, hvad der blev præsteret. Der var først fra dette Elektricitetsværk med disse 300 Hestes Kraft paa en af Gaardene, der høre til Grev Thotts Gods, installeret 300 Glødelamper, endvidere paa Rosslätt 150 Lamper og paa Ljunggaarden 60 Lamper. Dernæst fandtes der en transportabel 30 Hestes elektrisk Motor, som paa Vogn kan føres omkring, og som besørger Tærskning, Stenkusning etc. paa de tre Gaarde. Til Drift af et Savværk og en Mølle findes en 30 Hestes Motor. Mindre Motorer paa

1—2 Hestes Kraft besørge Pumpning af Vand, Skæring af Hakkelse osv. I en Landsby, Svedala, havde man 32 Glødelamper af en Styrke paa 50 Normallys. Og i Svedala Stationsby var der af industrielle Virksomheder og Fabrikker foruden en Del Motorer og Lys et Støberi med en Motor paa 100 Hestes Kraft, en Maskinfabrik med en Motor paa 45 Hestes Kraft, et Teglværk med en paa 75, en Sukkerfabrik med to Motorer paa 5, en Kakkellovnfabrik med en paa 8 og et Snedkeri med en paa 15 Hestes Kraft. Alt dette blev præsteret paa et Elektricitetsværk, som laa ude i en Mose, og alt, hvad der dér blev benyttet til Frembringelse af Kraft, var Tørv, idet disse Tørv bleve omdannede til Gas. De brændte ikke med Lue; Forbrændingen foregik langsomt; jeg antager, det var noget i Lighed med den Fremgangsmaade, man brugte i den Tid, da Kulsvierne her brændte Trækul. Tørvene laa og glødede ud, og derved udvikledes en stor Mængde Gas, som saa blev ført ind i Gasmotoren, hvor den blev rensset og derefter som Kraft drev de elektriske Maskiner. Det viste sig der, at der til dette Værks Drift kun blev brændt af Tørv i Døgnet gennemsnitlig for 28 Kr. Jeg har deres Regnskaber, og de vise, at der kun blev brugt for 28 Kr. pr. Døgn til at fremstille alt dette Lys og al denne Kraft. Jeg synes, at det er et stærkt Bevis for, hvor billigt Kraften kan fremstilles paa den Maade.

Vi vide jo, at med Hensyn til Fremstilling af Elektricitet af Tørv, der omdannes til Gas, ere vi uhyre gunstigt stillede i Jylland, idet vi der have de store Tørvemoser. Jeg skal saaledes gøre opmærksom paa, at den Bane, som jeg har nævnt og anbefalet, fra Viborg til Randers, kommer til at løbe næsten op til Nørreaadalen, der næsten helt bestaar af Tørvejord, som der er uendelige Masser af, der nu ligger værdiløst hen. Men som jeg allerede nævnedes før, er det en ubestridelig Kendsgerning, at Elektricitetsbanerne nu have Overtaget og have naaet en Fuldkommenhed, som er ganske forbavsende. Det forekommer mig derfor, at naar man nu staar overfor Spørgsmaalet om ny Baner, maa man, inden man gaar over til disse Anlæg, meget nøje undersøge, om det ikke er rigtigt at anlægge dem som elektriske Baner.

Jeg er, som sagt, fuldstændig klar over, at efter en nøje og grundig Undersøgelse vil man komme til det Resultat, at lokale